

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

Силабус навчальної дисципліни

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА 1

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Середня освіта (німецька мова і література)»

Спеціальність
014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація
014.022 Німецька мова та зарубіжна література

Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практична граматики
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Бойчук Надія Василівна Весоловський Олег Васильович Липка Світлана Іванівна Монолатій Тетяна Петрівна Павлишинець Олена Олегівна Петришак Богдана Ярославівна
Контактний телефон викладача	+380667052169 (Бойчук Н.В.), +380506246224 (Весоловський О.В.), +380968146058 (Липка С.І.), +380508875634 (Монолатій Т.П.), +380506274798 (Павлишинець О.О.), +380503386823 (Петришак Б.Я.)
Е-mail викладача	nadiia.boichuk@pnu.edu.ua oleh.vesolovskyi@pnu.edu.ua svitiana.lypka@pn.edu.ua tetiana.monolatii@pnu.edu.ua olena.pavlyshynets@pnu.edu.ua bohdana.petryshak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Мета дисципліни «Практична граматики» полягає в забезпеченні студентів практичними знаннями граматичної будови німецької мови, необхідними для вчителя ЗСО, викладача професійного навчально-виховного закладу, молодшого наукового співробітника (методи навчання), викладача вищого навчального закладу, вироблення у студентів міцних навичок граматично правильної німецької мови в усній і писемній формі. Основними цілями вивчення дисципліни є: - ознайомлення здобувачів освіти з особливостями морфологічної будови німецької мови; - ознайомлення здобувачів освіти з особливостями синтаксичної будови німецької мови; - формування вміння правильного використання граматичних правил та утворення граматичних структур. Методи навчання: групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення курсу є формування у студентів міцних граматичних навичок правильної німецької мови в її усній та писемній формах. Основними цілями вивчення дисципліни є: - формування у студентів вміння використовувати граматичні засоби німецької мови в усному і писемному мовленні; - знання способів утворення і умов функціонування граматичних форм і конструкцій, моделей побудови словосполучень і речень; - вміння граматично правильно будувати висловлювання в усній і писемній формі, пояснювати граматичний матеріал німецькою мовою. - створення міцної бази граматичної для формування необхідної комунікативної	

спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах;

- формування у студентів наукового уявлення про системний характер граматики німецької мови.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання німецької мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (англійської) в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- **Компетентність володіння державною мовою:** Здатність вільно спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.
- **Соціальна компетентність:**
 - Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземними мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.
- **Культурна компетентність:**
 - Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
- **Дослідницька компетентність:** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- **Мовно-комунікативна компетентність:** Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів іноземній мові, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності; здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.
- **Предметно-методична компетентність:** Здатність моделювати зміст навчання іноземної мови та зарубіжної літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.
- **Інформаційно-цифрова компетентність:** Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.
- **Здатність до навчання впродовж життя:** Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, керівництва тощо).

- **Рефлексивна компетентність:** Здатність здійснювати моніторинг власної навчальної/педагогічної діяльності і визначати індивідуальні навчальні/професійні потреби.

5. Результати навчання

- Здійснювати усну та письмову комунікацію державною та іноземною мовами з учнями, колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній, позанавчальній і професійній діяльності.
- Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.
- Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, функціональні особливості, стратегії комунікації, мовні та позамовні засоби виразності мовлення; вміти застосовувати ці знання для формування в учнів здатності до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії у навчальній і позанавчальній діяльності.
- Вільно володіти іноземною мовою в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань у життєвих ситуаціях, навчальній, науково-дослідницькій, професійній діяльності та розвитку іншомовної комунікативної і міжкультурної компетентностей в учнів.
- Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.
- Використовувати інформаційно-комунікаційні технології та створювати (за потреби) електронні (цифрові) освітні ресурси з дотриманням вимог законодавства щодо охорони авторського права для вирішення складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері навчання та професійної діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.
- Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, вміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.
- Аналізувати можливості, визначати оптимальні зміст і форми подальшого особистого професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності, індивідуальних професійних потреб; планувати, організовувати та здійснювати процес свого подальшого навчання, самоосвіти та саморозвитку із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.
- Критично оцінювати власну навчальну, педагогічну діяльність, здійснювати її моніторинг; будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення з урахуванням відповідності власних фахових компетентностей чинним вимогам, а також освітніх інновацій, індивідуальних освітніх потреб учнів.

6. Організація навчання курсу			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
		90	
практичні заняття		30	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язков а / вибіркова
1	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	1	В
Тематика навчальної дисципліни			
1-й семестр			
Тема	Кількість годин		
	Практичні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Граматика як наука. Морфологія та синтаксис. Огляд основних понять.	2	2	
Тема 2. Просте речення. Розповідне, питальне та окличне речення. Поняття про особові та безособові речення, стверджувальні та заперечні речення. Члени речення. Порядок слів у простому реченні. Порядок слів в реченні з додатками в Давальному та Знахідному відмінках. Порядок слів в реченні з додатками та обставинами.	4	8	
Тема 3. Дієслово. Загальне поняття та граматичні категорії дієслова. Основні форми дієслова. Відмінювання дієслів в теперішньому часі (Präsens). Значення та вживання теперішнього часу.	4	6	
Тема 4. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Префікси, які можуть бути відокремлювані або невідокремлювані.	4	6	
Тема 5. Зворотні дієслова. Вживання зворотного займенника <i>sich</i> або відповідного особового займенника в Знахідному або Давальному відмінку.	2	4	
Тема 6. Наказовий спосіб дієслів (<i>Imperativ</i>). Утворення 4 форм наказового способу. Наказовий спосіб допоміжних дієслів. Альтернативні форми наказового способу.	2	6	
Тема 7. Іменник. Артикль та його функції. Вживання артикля: означений, неозначений та нульовий артикль. Відмінювання артикля.	2	4	
Тема 8. Граматичний рід іменника. Визначення роду іменника за його семантичним значенням. Визначення роду іменника за його граматичною формою. Коливання роду іменника (подвійний рід) та рід складних іменників. Омоніми.	2	6	
Тема 9. Відмінювання іменників. Основні типи відмінювання іменників в однині. Відмінювання іменників множині. Відмінювання власних назв.	4	6	

Тема 10. Утворення множини іменників. Іменники, які вживаються тільки в однині (Singulariatantum) та іменники, які вживаються тільки в множині (Pluraliatantum). Особливості утворення множини. Утворення множини омонімів.	2	4
Тема 11. Модальні дієслова. Утворення основних форм тавідмінювання в теперішньому часі модальних дієслів. Значення та вживання модальних дієслів.	2	4
Тема 12. Займенник. Особові займенники. Присвійні займенники. Вказівні займенники. Неозначені займенники. Безособовий займенник <i>es</i> . Зворотні і взаємні займенники. Питальні займенники. Відносні займенники. Заперечні займенники.	-	4
Загалом	30	60
7. Система оцінювання курсу		
Критерії поточного оцінювання: Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: - «відмінно» – здобувач освіти засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; - «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; - «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища; - «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.		
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Поточне оцінювання здійснюється протягом курсу і дає можливість отримати негайну інформацію про результати навчання студента під час конкретного модуля. Підсумкове оцінювання здійснюється по закінченню вивчення навчального матеріалу в кінці кожного семестру. Ця форма дає змогу з'ясувати, чи досягли студенти поставленої мети.	

Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на лабораторному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання).

Загальна максимальна сума балів, яка виставляється студенту за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів, отриманих ним за виконання завдань під час практичних занять (40 балів), за самостійну роботу (20 балів), а також за підсумкове тестування (40 балів).

Загальні критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів:

Оцінка «5»

Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, висловлюється без утруднень у доборі виразів, чітко й логічно формулює думки й точку зору, представляє чіткі висловлювання на складні теми; виконує завдання, не передбачені програмою; вільно використовує знання для виконання поставлених завдань. Студент володіє граматичними структурами згідно тематики в повному обсязі. Граматичні помилки відсутні.

Оцінка «4»

Студент демонструє достатні знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у формулюванні висновків; представляє детальні висловлювання, наводячи аргументи; виконує завдання, передбачені програмою; має стійкі навички до виконання практичних завдань. Вживання граматичних структур відповідає тематиці висловлювання, але студент допускає граматичні помилки, які не перешкоджають розумінню мовлення студента та комунікативній меті.

Оцінка «3»

Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; відтворює певну частину навчального матеріалу, має елементарні нестійкі навички виконання практичних завдань; може вживати серії виразів, щоб будувати прості зв'язні висловлювання, може переказати зміст прочитаного, але допускає помилки у мовленні, не вміє аргументувати свою точку зору. Студент демонструє у відповіді обмежений словниковий запас, який не завжди відповідає тематиці, допускає багато граматичних помилок, деякі з них утруднюють розуміння висловлювання.

Оцінка «2»

Студент має фрагментарні знання (менше половини навчального матеріалу), відсутні уміння висловлювати свою думку; виконує частину завдань за допомогою викладача; допускає суттєві помилки. Вживання граматичних структур не відповідають тематиці. Студент може використовувати лише прості речення та вирази для висловлення думки; допускає грубі помилки.

	Розподіл балів: Форма контролю – залік: аудиторна робота – 40 балів самостійна робота – 20 балів підсумкова контрольна робота – 40 балів Разом – 100 балів
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 8.
Вимоги до письмової роботи	Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 40 завдань формату «множинний вибір», що стосуються основного матеріалу вивченого курсу. Максимальна кількість балів за виконання завдань становить 40 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали за тематичні контрольні роботи та підсумкову контрольну роботу.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). Студент, який не набрав 50 балів за рейтингом, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск до складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань) або за відомістю № 3 при комісії.
8. Академічна доброчесність	
Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності. <u>Академічна доброчесність:</u> Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності. <u>Відвідування занять:</u> При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість	

відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Грималюк А.М., Корольова Н. О. DEUTSCH durch Musik: навчально-методичний посібник для студентів факультету іноземних мов. Івано-Франківськ, 2023. 130 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18764>
2. Драб Н.Л., Скринька С., Стаброз С. Практична граматики німецької мови. Посібник для студентів вищих навчальних закладів та учнів старших класів спеціалізованих шкіл. Вінниця: Нова Книга, 2007. 280 с.
3. <https://books.google.com.ua/books?id=CDkwAwEACAAJ&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>
4. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О., Зеленко Т.Д., Кубинський Б.В., Білоус О.І., Артамоновська С.П. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. 2-е видання, виправлене та доповнене, Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 400 с.
5. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Evgenenko_2004_400.pdf
6. Монолатій Т., Павлишинець О., Петришак Б. Wie ist es richtig auf Deutsch? Довідник з граматики німецької мови для студентів факультетів іноземних мов. Івано-Франківськ, 2023. 280 С. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18938>
7. Павлишинець О., Петришак Б. Граматики німецької мови. Морфологія та синтаксис простого речення. Збірник вправ для студентів-германістів (українською мовою). Івано-Франківськ, 2017. 135 с.
8. Gottstein-Schramm, Barbara; Kalender, Susanne; Specht, Franz. Grammatik- ganz klar! Übungsgrammatik A1-B1. Hueber Verlag. 2011. 223 S.

https://books.google.ru/books?id=2WCtOpe7S4IC&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_vpt_read#v=onepage&q&f=false

9. Übungsgrammatik. Deutsch als Fremdsprache. Навчальний посібник з практичної граматики для студентів факультетів іноземних мов (видання друге, доповнене та перероблене) / Венгринович А.А., Весоловський О.В., Власова О.І., Угринюк Р.В. – Івано-Франківськ, 2016. 165 с.
<http://lib.pu.if.ua:8080/bitstream/123456789/4206/1/Uebungsgrammatik.pdf>
10. Wlassow J.N., Kulenko V.J. DEUTSCH. Ein Lehrbuch mit Übungen für die Studenten der Fremdsprachenfakultät. 3. verbesserte Auflage. Winnyzja: NOWA KNYHA, 2001. 416 S.
<https://studfile.net/preview/6060024/>

Додаткова:

1. Anneli Billina, Susanne Geiger, Marion Techmer. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik B1. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2018. 224 S.
2. Anneli Billina, Marion Techmer, Susanne Geiger. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik A2. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2019. 128 S.
3. Anneli Billina, Marion Techmer, Susanne Geiger. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik B2. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2017. 184 S.
4. Anneli Billina, Marion Techmer, Susanne Geiger. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik A1. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2018. 115 S.
5. Barbara Duckstein, Barbara Gottstein-Schramm, Franz Specht. Grammatik – ganz klar! Übungsgrammatik A1-B1 mit Hörübungen. Hueber Verlag. München. 2011. 224 S.
6. Deutsch intensiv Schreiben A1. Das Training. Arwen Schnack, Elke Burger, Sarah Fleer. Ernst Klett Sprachen GmbH: Stuttgart. 2018. S.80
7. Duden: Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 6., neu bearbeitete Auflage. / Herausgegeben von der Dudenredaktion. Duden Band 4. Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich: Dudenverlag. 1998. 912 S.
8. Helbig, Gerhard, Buscha, Joachim. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für Ausländerunterricht. Berlin und München: Langenscheidt, 2001. 654 S.
9. Jin, Friederike; Voß, Ute. Grammatik aktiv A1-B1. Cornelsen Schulverlage GmbH. Berlin. 2013. 256 S.
10. Jin, Friederike; Voß, Ute. Grammatik aktiv B1-C1. Cornelsen Schulverlage GmbH. Berlin. 2017. 312 S.
11. Kaleidoskop: Kultur, Literatur und Grammatik, Heinle; 8th Edition by Jack Moeller (Author), Winnie Adolph (Author), Barbara Mabee (Author), Simone Berger (Author). 2012. 464 pages
12. Wlassow J.N., Kulenko V.J. Rektion der Verben, Adjektive, Substantive im Deutschen. Handbuch für Studenten und Lehrer. Winnyzja: NOWA KNYHA, 2003. 144 S.

Інформаційні ресурси:

<http://www.deutsch-lernen.com>

<http://www.daf-portal.de/uebungen>

<http://www.schubert-verlag.de/aufgaben>

<https://www.goethe.de/ins/ua/uk/index.html>

Викладачі:

**асистентка Надія БОЙЧУК,
старший викладач Олег ВЕСОЛОВСЬКИЙ,
к. філол. наук, доцентка Світлана ЛИПКА,
к. філол. наук, доцентка Тетяна МОНОЛАТІЙ,
старша викладачка Олена ПАВЛИШИНЕЦЬ,
старша викладачка Богдана ПЕТРИШАК**